

Algemeen Belang

Dr. Jan Vis MBA CMC RV FRICS (vis@brightorangelanton.nl) is voorzitter van de maatschap BrightOrangeTalanton (Corporate Finance) en als adjunct-professor Business Valuation en Value Based Management verbonden aan de Rotterdam School of Management Erasmus University te Rotterdam.

Deze column geeft de persoonlijke mening van de auteur weer.

Mooie woorden en warme gevoelens. Wie kan iets tegen het algemeen belang inbrengen? Alleen hopeloze egoïsten die zonder gevoel voor de medemens met een blinddoek voor door het leven stappen. Zoals zo vaak bedriegt de schijn ook hier. Mooie woorden zonder veel inhoud. Retoriek in plaats van analytische kracht. Het algemeen belang bestaat niet; welk telefoonnummer moet ik intoetsen om het algemeen belang te spreken te krijgen? Het algemeen belang dient als dekmantel voor de persoonlijke belangen van een bepaalde groep. Hoe werkt dat?

Stel dat de prijs van 'drop' aan een sterke daling onderhevig is geweest. Voor de burgers van Zoutland is drop een belangrijk product. Het is duidelijk dat het Collectief van Dropmakers¹ aan de bel trekt. De woordvoerder van de club komt met bedrukt gezicht melden dat het zo niet langer kan. De overheid moet ingrijpen en de prijsval stoppen. Hier is namelijk sprake van het 'vernietigen van welvaart en het verdwijnen van werkgelegenheid'. Ook is de waarde van de fabrieken de afgelopen jaren gehalveerd en dat maakt iedereen slechter af omdat de bestedingsmogelijkheden van de dropmakers drastisch zijn beperkt. De boodschap is helder, de teloorgang van de economie staat voor de deur. De media schenken vanzelfsprekend ruim aandacht aan de rampspoed.

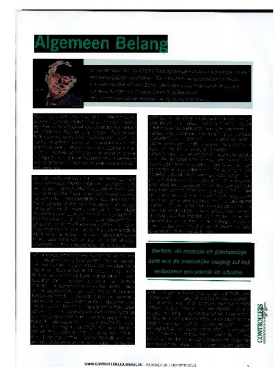
Weldenkende commentatoren kunnen met gemak door het vliesdunne betoog heen prikken. Van het verdwijnen van welvaart is geen sprake. De fabrieken staan nog op hun plaats en alle installaties zijn in tact. In die zin is er gedurende de prijsval niets veranderd. Indien toch fabrieken zijn verdwenen, betekent dat niet meer of minder dat consumenten de voorkeur hebben gegeven aan andere bestedingsmogelijkheden. Het relatieve belang van drop is in hun ogen minder dan voorheen. Van welvaartsdaling is geen sprake, in plaats van drop hebben, zijn andere, in hun ogen meer nuttige, zaken aangeschaft. Hun welvaart zou echt dalen indien de overheid probeert met behulp van belastinggeld fabrieken op kunstmatige wijze in leven te houden. Dit neemt natuurlijk niet weg dat de situatie van de onder druk staande dropmakers op onze sympathie kan rekenen. Wat zij niet moeten doen is halsstarrig vasthouden aan een wereld die kennelijk niet meer bestaat. De omstandigheden zijn gewijzigd en als gevolg daarvan zal gedrag moeten veranderen. Door vast te willen houden aan het op onrendabele wijze maken van drop wordt de economie geconfronteerd met verspilling van schaarse productiefactoren. Gebouwen, installaties en mensen hebben in de ogen van de consument een andere rol te vervullen dan het vervaardigen van drop.

Vanuit economisch perspectief valt slechts te conclu-

deren dat de prijsstructuur is veranderd. Voor een kilo drop wordt minder euro betaald. Dat is één kant van het verhaal, aan de andere kant valt waar te nemen dat de liefhebbers van drop meer waar voor hun geld krijgen. De bezitters van drop hebben minder te besteden, maar daar staat tegenover dat de bezitters van euro meer te besteden hebben. Door de subjectiviteit van het begrip economische waarde valt niets te zeggen over de vraag of iedereen er nu op achteruit, of juist vooruit is gegaan. Prijzen stijgen en dalen als gevolg van de constante veranderingen van de factoren die uiteindelijk vraag en aanbod bepalen. Economisten hebben onder dergelijke omstandigheden een belangrijke taak, zij kunnen uitleggen dat ingrijpen van de overheid in ieder geval weinig vruchtbaar zal blijken.

Natuurlijk zijn de meeste prijsdalingen een zegen voor de consument. Het gegeven dat computers, foto toestellen, geluidsapparatuur al jaren een dalende tendens vertonen is geen nadeel maar een voordeel. De producent van laptops had het ongetwijfeld liever anders gezien, maar consumenten hebben geprofiteerd van de stijgende welvaart. Tegelijk met de computer kon ook een digitale camera worden aangeschaft. Prijzen dalen onder meer door het beschikbaar komen van nieuwe technieken en slimmere productieprocessen. De binnen een branche optredende veranderingen leiden vaak op hun beurt weer tot veranderingen in andere bedrijfstakken. Kortom, de normale en goedaardige aard van de menselijke neiging tot het verbeteren van positie en situatie.

In een vrije markteconomie zullen prijzen voortdurend in beweging zijn. Rijen en dalen, soms geleidelijk en ook wel eens op heftige wijze. Die veranderingen zijn niet willekeurig maar het gevolg van beslissingen van consumenten. Serieuze signalen. Daarom zijn interventies gevaarlijk. Zij laten een wereld ontstaan die niet ontstaat indien de consument in vrijheid kan beslissen. Op het verkeerde been gezette burgers nemen onjuiste

beslissingen. Zodra dat blijkt komt de correctieve reactie. Hoe langer de interventies hebben geduurd des te heftiger de reactie zal zijn. In dit verband is het belangrijk nog eens te wijzen op de langdurige en zeer omvangrijke interventies in de financiële wereld. Nu blijkt hoe lastig het is van de ruimhartige monetaire politiek af te komen. Praten over het langzaam afbouwen van de gemakkelijk geldpolitiek van de Federal Reserve bracht onmiddellijk een rentestijging tot stand. De 'easy money'-politiek wordt dus nog maar even voortgezet. Het is een illusie te denken dat een volgende aankondiging om te 'taperen' wel met gejuich zal worden ontvangen. Problemen stapelen zich op. Door het kunstmatig laag houden van de rente nemen mensen verkeerde beslissingen. Van een verhoging van de welvaart is geen sprake, een te lage rente is een voordeel voor degenen die rente moeten betalen maar een nadeel voor hen die willen sparen. Het gevolg is dat welvaart wordt verschoven en dat sommigen van mening zijn dat hun belangen uitstekend worden gediend. ■

¹ Wellicht waren het ook de aanbieders van arbeid, gebouwen, fietsbellen of groepsreizen.

Op het verkeerde been gezette burgers nemen onjuiste beslissingen.

Kortom, de normale en goedaardige aard van de menselijke neiging tot het verbeteren van positie en situatie.

